

Bavariae Sanctae Volvmen ...

Rader, Matthäus

Monachii, M.DC.XXIV.

S. Willibaldvs Episcopvs Eystetensis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79699](#)

S. WILLIBALDV EPISC. AISTETENSIS.

n. Sad. Senior fecit.

Nulla domus tanta transmisit ad cetera gentes.
Aureati sedis quam Willibalde, tua.
Nota patris sancti pietas ex regibus orti,
Notus germanus, notaq[ue] sancta soror.

Notior his toti diuinus amunculus orbi;
Et noti comites, notaque tota domus.
Prae tamen his placuit tibi misus ad astra Nariſcus.
Auditorum celi te, Willibaldo, negom?

S. VVIL-

DE 2 AVITIBIALEDO EPISC. ET STELLENI

E WILHELMUS EPISC. VESTPHALENSIS

5. JULY.

S. VVILLIBALDVS

EPISCOPVS EYSTETENSIS.

Natus est S. VVillibaldus apud Anglo saxones, in Anglia inquam, anno post virginis partum septingentesimo quarto. S. Richardum patrem habuit aut regem aut certe regia stirpe natum, quod vero propius Bonnam quae S. Bonifacij soror fuit, matrem tam sancta stirpe tam sanctum pullulasse surculum nil mirandum. Vix triennium vixerat, cum visus puer ad mortem properare. Morbus diuturnus & importunus infantis corpusculum adeo sensim extenuarat, ut vix ossibus hæret, neque spes recipienda valetudinis supereret, neque modus restituenda apparet. Ab humanis ergo auxilijs ad cælestem medicum vitæ simul auctorem, & conseruatorem à parentibus per preces votaque accursum est, cui puerum si viueret consecravit, seniorēmque religioni addixerunt. Videlur numen hac sibi via VVillibaldum vindicasse, ne curis rerum mortalium haustus, salutem in naufragij discrimine poneret. Nam simul VVillibaldus jam sextum annum ingressus, ad S. Crucis figurum in prædio pro more gentis Saxonum defixum, à parentibus Deo deuotus est, ingenti cū suorū gaudio reualuit. Sanū illicò per Theodoreum virum, quā fide qua pietate insignem, ad contuberniū VValtheimianū liberalibus disciplinis & virtutibus ad omnē religiosæ vitæ sanctitatem erudiendū mittunt, adeoque Deo simul totū despondent. Præter Egobaldus cœnobio opinione virtutis venerandus, qui cum puerum quamuis regiū, per ætatem in cœtum religiosorum virorum admitti ex veteri disciplina non posse sciret, tem ad consilium patrum retulit, qui extra ordinem & leges deuotam Deo victimam admittendam censuerunt, non vt de subito in monachum tonderetur, aut vestem mutaret, sed literis duntaxat primum excoletur, & ad omnem virtutis cultum eruditur, vt intersanctos viros puer sanctus adolescentet. Cùm ex ephebis excessisset, desiderio Christi in terris versantis incunabula vestigiāque visendi ictus, institit apud patrem, vt se Hierosolymam deduceret. Sed cum aliquandiū pater hæreret, nec consilia expediret, coniugem, liberos, familiam aliāque excusaret (nam de regno patris, nullain rebus à S. VVillibaldo gestis est mentio, quod modestiæ causa factum arbitrantur, cum illa quæ vitam scripsit ex eadem stirpe nata

1000 LXXXI.
Nonis Iuly.
S. Walpurgis seu
qua alia anonyma
virgo consanguinea
S. VVillibaldi Hei-
denheimensis in Ho-
deporico.

Anonymous de eodens
ex M. S. cœnobij
Windberg.
Trithem. l. 9. de vir.
illust. ord. S. Bened.
Brusch. de Ep. Germ.
p. 117.
Martyrolog. Rom. 7.
Iuly.
Baron. an. 750. ex
Lucensib. monum.
Wolfg. Selend. in
SS. Ratifpan. M. S.
Gretserua in Epistola
diensterna.

nata esset, & consilio pro more sanctorum nobilitatem, genūisque & nomen regium taceret) tandem Richardus filij pietati morem gerens, commissa coniugi filiaeque rerum domesticarum cura, se cum geminis liberis, & non parua manu in viam dedit, & Hameleæ consensa celoce mare traiecit, ex quo facile intelligas ex Britannia soluisse, rectâque Italiam petiuisse. Sed pater natu magno Lucae in Tuscia morbo absuntus peregrinationis & vitæ finem fecit, & in sancti Frigidiani æde compositus, epitaphioque honoratus est, quo posteritas quis Richardus, ynde domo, qui liberi docetur, nisi quod de rege in dubium vocatum & à Baronio reuocatum. Est autem Epitaphium admodum rude

Temp. Xo addit.

HIC REX RICHARDVS REQVIESCAT SCEPTRIFER AL-
MVS
REX FVIT ANGLORVM, REGNVM TENET IPSE PO-
LORVM:
REGNVM DIMISIT, PRO CHRISTO CVNCTA RELI-
QVIT.
ERGO RICHARDVM NOBIS DEDIT ANGLIA SAN-
CTVM,
HIC GENITOR SANCTÆ WALPVRGÆ VIRGINIS ALMÆ,
ET WILLEBALDI SANCTI SIMVL ET WVNIBALDI,
SVFFRAGIVM QVORVM DET NOBIS REGNA POLO-
RVM. AMEN.

VVillibaldus & VVunibaldus justis patri funebris perfolu-
tis, Romæ principum Christi Apostolorum cineres venerati, ibi-
dem reliqua hieme ad ferias usque paschales permanesere, perindé-
que vixere ac si in septis claustrorū inter religiosos viros degerent, i-
psi sibi lex, presides, magistri, discipuli, moruq; disciplina lactatus
interim uterque ardentí febris æstu, cuius tamē morbi vires ita celestis
juxta medicus ac pater temperauit, ut altero decumbente, alter
valeret, sorteque inter se valetudinis & ægritudinis permutarent, ut
uterque haberet & segetem patientiæ & mutuæ charitatis explican-
dæ argumentum. Sed VVunibaldo placuit Romæ subsistere.
VVillibaldus secundum pascha septem comitatus popularibus,
Roma profectus Caietæ nauem concendit, quam Beneventi de-
stituit, cum illic onerariam Aegyptiam offendisset, qua vectus Rhe-
gium Calabriæ urbem, inde in Siciliam traiecit, ubi Catanæ S. Aga-
thæ nobilissimæ Virginis (quæ sanguine legem Christi celestem
recisis etiam ab tyranno papillis sanxit) sacros corporis pulueres ve-
neratus, velum illud (sacræ virginis opinor) magna cum religione
contem-

Regiam habet vita.

contemplatus est, quod à ciuibus Aetnæ prætenditur, cùm ab i-
mo monte fundamenta voluuntur, & exusti cineris nimbus cùm
horrisco fragoris tonitru effusus omnes circa agros inundat, ope-
nitque tecta, pagos, opida; sed simul illud infestum immensumque
incendium, velum aspicit, iras frenat flamarumque globos in se
reuoluit & retorquet.

E Sicilia profectus VVillibaldus per Adriam Coon Insulam
Hippocratis patriam attigit, deinde Samum, deinde in Asiam præ-
terita ad sinistram Corintho traiecit; vbi Ephesum lustrauit, se-
ptemque altera mundi miracula, fratres adhuc sopiaos admiratus,
sancti quoque Iohannis vestigia sectatus, demum progressus Pata-
ris in hiberna secessit; primoque vere Mitilenam peruenit vbi duos
in perugili statione offenderunt stilitas. Hic VVillibaldus cum
popularibus ingenti fame pressus propè vitam desperauit, elueta-
tus tamen ex hoc malo cælesti magis quam humana ope Cyprum
nauigauit, sanctique Epiphanij monumentum coluit. Inde alia
atque alia loca terrâ marique peragratus Emesam peruenit, ingress-
susque ædem S. Ioannis Bapt. quam illius nomini D. Helena Augu-
sta considerat, religiosissime prodromum Christi veneratus est.
Hic cum septem suis comitibus ab Saracenis comprehensus & in
vincula raptus institoris Christiani beneficio in carcete submisso
prandio & cena liberaliter habitus est; vti Deus semper adest affli-
ctis, qui numquam cælesti ope suos destituit. Nam ad reliqua
beneficia mercator bis per hebdomadem solitabat mittere filium
suum ad VVillibaldum, & socios qui diebus Mercurij & Sabbathi
eductos ex vinculis ad balneū deduceret reduceretque hæc quip-
pe charitatis & curæ corporis officia captiuis non negabantur. Ter-
tio quoque die eosdem prosecutus est ad templum, adeò mitis erat
custodia, & perviam ac forum, vbi venalia ad usum vitae multae e-
rant proposita, quæsiuit, quid magnopere illos vel delestant, vel ca-
peret, paratum se precium adnumerare quicquid desiderarent. Sed
nil gratius futurum erat captis, quam vt nexu vinculorum solue-
rentur, quod tamen ille quamvis vehementer laboraret, impetra-
re non potuit. Interim quoties per viam incedebant, incolæ &
formæ elegantia & cultus honestate capti (erant enim vt è regia stir-
pe oriundi & viridi florentique ætate, ita vultu decori, & veste mi-
nimè vulgari) ad fluebant, vt oculos peregrinorum spectaculo pa-
scerent. Inter hæc homo Hispanus ad vinclitos reuisit, curiosèque
omnia percunctatus, qui, vnde domo, quo casu eo delati essent
cum ex ultima Britannia, qua sol occidit, eos venire & Christi cul-

Milrena habet co-
dex, quam Mistile-
nam conycio.

tores esse didicisset, cum nauarcho palatium adjit, fratrémque qui regi pagano à cubiculis erat, conuenit, statúmque captiuorum exposuit, vñaque tres ad regem admissi pro nexis deprecatisunt. Qui vbi & patriam illorum & caussam aduentus cognouit, vti gratis ē custodia mitterentur, imperauit. Qui gratijs Deo superisq; actis mox inde Damascum profecti, S. Ananiae qui Paullum docuit, tumultum coluere, nec procul ab vrbe sacrarium intrauere, quo loco olim D. Paullus totius orbis docttor, à Christo cælesti lumine circumfusus, sectā Iudeorum desertā, castraque Christi secutus Damascum deductus est. Hinc digressi Galilæam, Nazarethum & illud arcanum Virginis domicilium, (in quo diuinum filij Dei numen virgo Gabriele internuncio, virginēo vtero concepit) templo circum datum venerabundi perlustrarunt. Exin Chanam adiere opusq; nobile D. Helenæ Augustæ spectarunt, vbi virginis filius sex aquales, aqua plenos in optimum vini laticem, rogante matre conuertit. Vna ex his hydrijs inuersa, ad vsum altaris accommodata est. Erant enim in formam lapidum sepulchrallium, si inferiorem illarum partem spectares, quadratæ, singulæque binas aut ternas metretas, magnum nempe vini modum capiebant, de quo copiosius ad Martialem disputauimus. Inde progressi ascenderunt rupem Thaboream, super quam Christus cælestis gloriae splendore circumfusus, clarāq; in luce refulgens tribus Apostolis arcani mysterij conscijs æternæ felicitatis gustum propinavit. Et illic sacra ædes locata est, Mosis Heliæque venerationi inscripta; locum accolæ sanctum montem appellant. Ab hoc alia atque alia Christi in terra degentis vestigia recognouerunt, Tiberiadem, Magdalum, Capharnaum, Corozaim, Iordanem, in quem tanquam sacram & Christi contactu religiosam vndam VVillibaldus corpus ablendi gratia descendit. Post Hierichunta S. Eustochij virginum contubernium medio inter Hierosolyma & Hierichunta interuallo: nisi malis S. Eustachij legere, de quo in fastis Romanis xii. Octobris. Inde progressus Hierosolymam contendit, montémque qui ab oleis oliueti cognomen tulit, concendit: vt & locum, vbi Christus in crucem actus, scelus omne generis humani, sanguines suo diluit, seséque patri cælesti victimam obtulit. Helena montem Hierosolymis junxit, communib[us]que moenibus inclusit, magnificum opus S. Crucis molita. VVillibaldus tres cruces extra templi septa foris arcu tectas aspexit. Nec procul inde conditorum CHRISTI in saxum recedens diligenter contemplatus Hierosolymaque regressus, quicquid religiosum sanctumque foris intulit;

*Alius hydria in-
uersu planu inflat-
menſa.
Nota formā sex hy-
driarum seu aquali-
um contrā quam vul-
go pinguntur; sed
quam nos vere ad
Martialem expreſſi-
onem.*

summa cum veneratione ter quater reuisens exosculatus est. In sede S. Matthiae ad Gazam dum rei diuinæ solemnni ritu factæ interest VVillibaldus, lumine repente captus, post alterum demum mensem Hierosolymam ad S. Crucis reductus, recepta facultate videndi, solem demum latus respexit, omniaque sacra & sacraria obeundo per excursionem Tyrum, Sidonem, Prolemaidem, Sebasten, totamque Samariam lustrauit, quartumque Hierosolyma recurrens, redijt Tyrum, vbi consensa naui Constantinopolim delatus, ibidem biennium hæsit, delectatus sacris Andreæ Timothei, Lucæ, S. Ioannis Chrysostomi tumulis, ad quos assiduas preces fudit. Vedit & Nicæam templumque in quo trecentorum decem & octo patrum erant icones, qui concilium Nicænum præsente Constantino celebrarunt. Inde Siciliam, Calabriamque & Rheygium gentis caput repetijt, inspexitque vulcani Insulam Theodorici regis miraculo claram, flammisque æternas eructantem, S. Bartholomæi ædem sacram; Neapolim, vbi S. Seuerini corpus seruatur: post Capuam & Tyanam, tandem Cassinum ad nobilissimum S. Benedicti cœnobium peregrinationis septennialis, decennalis à patria, metam cum Diaperto ultimo itineris comite (Damasci enim inter se auulsi, alij alia via rediere) reuersus est. Cassini decem annos in religiosa vita sub Petronace egit, nullis adhuc sacris, vt videtur, initatus, nam primis duobus annis in cœnobia exactis, per octennium ianitoris officio functus est. Exacto decennio Romam Hispano presbytero comes additus reuisit; quem Gregorius Romani nominis tertius, ad se accersitum, de Hierosolymitana peregrinatione, multa percunctatus aperuit demum illum à S. Bonifacio expetitum, rogatumque sc, vt illum è sancti Benedicti cœnobio euocatum ad ipsum mitteret, quod eius operam magnopere in Francorum gente ad veram religionem instituenda desideraret. VVillibaldus se in verba Petronacis præsidis S. Benedicti jurasse respondit, ipsius bona venia iturum, quocunque Pontifici videretur. Gregorius absque metu parere eum sibi posse docuit, cum & ipse Petronax antistes ipsius, in sua sitauctoritate & potestate. Tum VVillibaldus nihil moratus, paratum se pontifici promptumq; ad omnes quas vellet, vrbes, vel partes orbis obeundas obtulit. Profectus ergo Roma VVillibaldus, redijt Lucam, vt cineres patris extremum salutaret, inde per Ticinum & Brixiam in Noricum ad Vtilonem Boiorum principem peruenit; apud quem septem dies diuersatus, cum Suitgero dynasta nobilissimo non modicum agrimodum Ecclesiæ, bona principis

principis Vtilonis venia addicente, auctore & duce Vtilone ad S. Bonifacium Moguntinum pontificem profectus ab eodem Eystadium siue Aureatum remissus est vt locum contemplaretur, satisne ad sacram inibi sedem construendam placeret. Fundos enim suos Suitgerus S. Bonifacio vltro ad rerum sacrarum & Ecclesiæ usum obtulit, vti & Vtilo agrum Frisinganum, vbi sedes pontifica jam ante fixa erat & ab D. Corbiniano procurata. VVillibaldo Bonifacius assignauit Eystadianum. Erant id temporis ibi horrida querceti tēsqua omniāq; ab cultu humano abhorrentia, nisi quod ædricula magnæ Dei matris illic celebraretur. Cum locus arrisficeret, repurgato saltu ad humanum tandem cultum est accommodatus; nomen à queru accepit. Inter hæc Bonifacius Fruxinum accessit, quem VVillibaldus cum Suitgero mox adiit, simūlque cum Bonifacio Eystadium reuersus ab eodem sacris maioribus fæderati. Cal. Sextiles ferijs Mariæ Magdalenæ C H R I S T I YNCTICIS iniciatus est. Inde vertente anno ab S. Bonifacio in Thuringiam evocatus ad VVunibaldum diuertit: sed à S. Bonifacio S. Burchardo & VVizone collegis præsentibus in pontificem Eystadianum primum Sulzburgi in Turingia consecratus est, anno post orbem a C H R I S T O receptum septingentesimo quadragesimo quinto, cum ipse primum supra quadragesimum ageret, & quinque annos puer domi cum parentibus vixisset, quindecim in monasterio VValenheimensi ab Egbaldo antistite ad literas & omnem virtutis cultum eruditus, decem deinceps in peregrinationibus & itinere Hierosolymitanus, totidemque apud Petronacem Cassini in S. Benedictifamilia, vnu Eystadij ante pontificatum, consumisset. qui in sumam collecti, vnum & quadraginta constituunt. In pontificatu deinceps sex & triginta vixit, ita vt septimū & septuagēsimū annum attingeret. Bonifacius pontificem Eystadianum à se proximum continebat, qui que se absente vicem Archiepiscopi fungeretur, primusque in pontificum confessu sententiam diceret. Adiecit & insignem eius honori epomidem, quam Ecclesia Christiana Humerale, Hebræa rationale dixit.

VVillibaldus primum omnium contubernium sacrum ad modum S. Benedicti Eystadij instituit, in quo ipse cum sodalibus suis vitam ad eandem formam & leges, quantum permittebant occupationes pontificiæ, exegit. Dein Heidenheimij VValpurge forori & VVunibaldo fratri cœnobium extruxit. Hæc enim id æui princeps cura erat pontificum, vt quam plurima ponarent cœnobia, ad quæ ardens juuentus è turbarum strepitu velut è naufragis,

fragosi, pelagi tempestate ad salutis portum properaret, in quo tu-
cum ad cælum receptum haberet. Ipse demum VVillibaldus, vti
dixi, post fratrem & sororem, annis, senio, laboribus fessus, cum
imincresibi diem supremum diuinitus cognouisset, è terris ad cæ-
lum Nonis Quintilis 1000 xxxi, latus emigravit, Diuis, annis
post ducentis & octo per Leonem VII. accensus. Mira quæ mor-
tem eius sunt secuta, describit Philippus in VVillibaldo, quæ non
est mei instituti adjicere, qui acta vitæ potissimum exc-
qui confueui, non quæ vitam tem-
pora sunt insecura.

FERRAR. p. 133 & seq.

S. HILTE.

I.